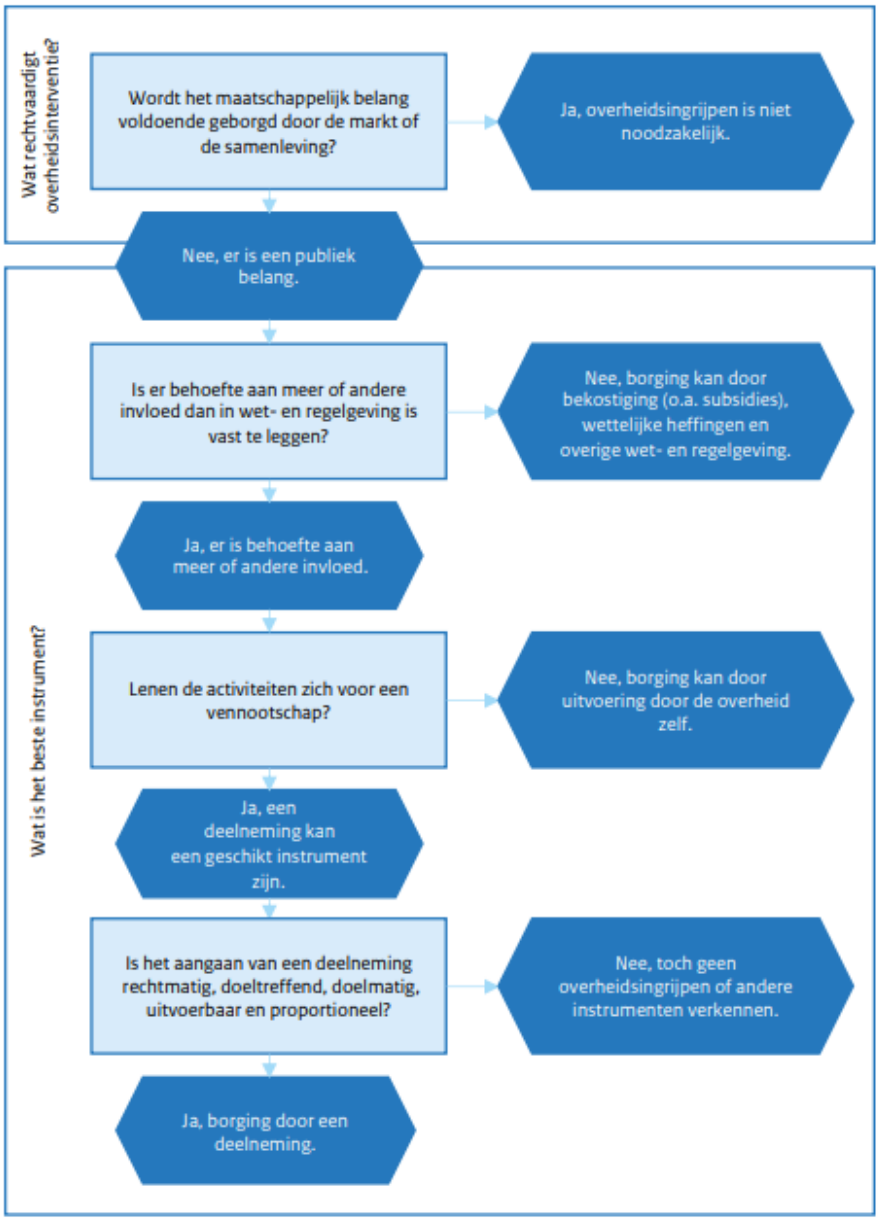
Bijlage 1 Afwegingskader Aangaan Deelneming – overname ZEH Energy BV

Hieronder vindt u een analyse aan de hand het afwegingskader in de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 inzake het aangaan van een deelneming door de staat d.m.v. overname van ZEH Energy BV (hierna: ZEH Energy). ZEH Energy is via moedermaatschappij ZEH NV (hierna: ZEH) volledig in handen van publieke aandeelhouders (voornamelijk Zeeuwse decentrale overheden). ZEH Energy heeft zelf een 70% belang in Elektriciteit Productie Zuid-Nederland (hierna: EPZ) die de Kerncentrale Borssele (KCB) beheert in joint venture Energy Resources Holding BV(hierna: ERH), een dochteronderneming van het Duitse RWE. De staat heeft als onderdeel van de aankoopbeslissing in lijn met het Deelnemingenbeleid in de beleidsafweging geïdentificeerd of de publieke belangen op deze wijze het beste worden gediend.

Afwegingskader aangaan nieuwe deelneming

Het afwegingskader uit Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 bestaat uit een viertal vragen:

Vraag (1) Wat rechtvaardigt overheidsinterventie? Wordt het maatschappelijk belang voldoende geborgd door de markt of de samenleving?

Antwoord:

Maatschappelijk belang kernenergie algemeen
Kernenergie draagt bij aan een stabiel, CO2-neutraal en divers energiesysteem. Kernenergie kan als basislast een belangrijke rol spelen in het Nederlandse energiesysteem. Kernenergie is niet weersafhankelijk en vermindert daarmee de behoefte voor flexibel vermogen en opslag, zorgt voor diversificatie van de elektriciteitsproductie en neemt relatief weinig ruimte in. Zoals ook beschreven in het afwegingskader voor nieuwbouw (Kamerstuk 32645 nr. 137) kan voor de vraag of er een publiek belang gediend wordt met kernenergie aangesloten worden bij de conclusies uit het Rli-advies "Splijtstof? Besluiten over kernenergie vanuit waarden" waarin vijf publieke belangen naar voren kwamen: energiezekerheid, betaalbaarheid, veiligheid, duurzaamheid en rechtvaardigheid. Kernenergie kan een positieve systeembijdrage leveren aan het energiesysteem in termen van kosten (betaalbaarheid) en levert vanwege de weersonafhankelijke inzet en diversificatie van het energiesysteem en toeleverketen een bijdrage aan de energiezekerheid. Met het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) trekt het kabinet de publieke belangen breder door leefomgevingskwaliteit en maatschappelijke betrokkenheid toe te voegen en rekening te houden met een rechtvaardige verdeling van lusten en lasten. Het (geactualiseerde) NPE concludeert dat heel het jaar door nodig is om betrouwbare energie te hebben, ook als het niet waait en de zon niet schijnt. Verdere groei van zon-PV, wind en kernenergie is nodig om de groeiende elektriciteitsvraag te faciliteren. Vanwege de eerder beschreven bijdrage die kernenergie kan leveren op het gebied van systeemkosten en energiezekerheid is het dus een maatschappelijk belang dat er meer kernenergie beschikbaar komt en behouden blijft. In het geval van de KCB koerst de centrale met de huidige aandeelhouders in deze publiek-private samenstelling af op sluiting in 2033 hetgeen het publieke belang – behoud van bestaande nucleaire capaciteit – niet dient. Om het bredere maatschappelijk belang te borgen is het kabinet voornemens om op zowel nieuwe als behoud van capaciteit in te zetten door uitbreiding van het aandeel kernenergie in de Nederlandse energiemix.

Bedrijfsduurverlenging na 2033
De KCB heeft momenteel een gepland sluitingsmoment in 2033. De regering wil, wanneer dit qua veiligheid, technisch en commercieel haalbaar is, de 485MW vermogen aan CO2-vrije elektriciteit behouden in de jaren na 2033 door een bedrijfsduurverlenging van de KCB na te streven. Daarnaast kan het openhouden van de KCB bijdragen aan het behoud van specifieke nucleaire kennis en ervaring. De keuze voor bedrijfsduurverlenging van de KCB ligt bij de huidige aandeelhouders ZEH Energy en ERH. In de aandeelhoudersstrategie van ZEH is opgenomen dat zij zelf (via ZEH Energy) geen bedrijfsduurverlenging zullen nastreven en dat de voorkeursoptie het vervreemden van de KCB aan de staat is. Door overname van ZEH Energy BV – en daarmee 70% van EPZ – beoogt de staat de randvoorwaarden te creëren om het beleidsdoel van bedrijfsduurverlenging, en daarmee het publiek belang van het operationeel houden van de huidige kernenergieproductie in de energiemix, te realiseren. In de huidige omstandigheden wordt dit belang niet gediend doordat de huidige aandeelhouders in deze samenstelling niet zelf de bedrijfsduurverlenging zullen najagen en voor commerciële partijen – anders dan de huidige minderheidsaandeelhouder – is instappen in EPZ minder dan 8 jaar voor sluiting en ontmanteling niet een realistisch scenario. Hoewel EZK tot 2033 een positieve businesscase verwacht, is het door statutaire belemmeringen (meerderheid in publieke handen) lastig voor andere private partijen om nu in te stappen, daarnaast geldt voor private partijen de borging van het publieke belang niet of minder, daardoor is participatie van een nieuwe private partij nu niet te verwachten. In de aandeelhoudersstrategie van de huidige meerderheidsaandeelhouder is opgenomen dat men de kerncentrale wil verkopen, idealiter aan de staat. Zonder overname zal bedrijfsduurverlenging niet kunnen plaatsvinden, immers in de huidige aandeelhoudersconstellatie zal de centrale in 2033 sluiten. Het belang van bedrijfsduurverlening wordt in die zin niet door de markt opgepakt, hetgeen niet wil zeggen dat er geen marktconforme businesscase voor is. Onder nieuw aandeelhouderschap kan de technische en commerciële haalbaarheid van de bedrijfsduurverlenging uitgezocht en uitgevoerd worden. Hiertoe zijn ERH en de staat een intentieverklaring overeengekomen.

Daarnaast kan overname van ZEH Energy een breder doel dienen ten dienste van nieuwbouwambities van de regering inzake kernenergie, zoals expertise inzake exploitatie, en vergunningssystematiek.

Vraag (2) Is er behoefte aan meer of andere invloed dan in wet- en regelgeving is vast te leggen?

Antwoord:

Anders dan de reeds in de Eerste Kamer voorliggende aanpassing van de Kernenergiewet, waarmee EPZ de mogelijkheid krijgt om een vergunning aan te vragen voor het voortzetten van vrijmaken van kernenergie na 2033, is het sturen op bedrijfsduurverlenging via andere invloed niet goed mogelijk. De beslissing voor bedrijfsduurverlenging is namelijk behouden aan de aandeelhouders. Met subsidiering van de huidige aandeelhouders om zo mogelijk bedrijfsduurverlenging te bewerkstelligen, zou de staat de mogelijke investeringsrisico's die de huidige meerderheidsaandeelhouder niet wil dragen kunnen afdekken, maar dit is niet efficiënter, noch in lijn met de reeds bepaalde strategie van de huidige meerderheidsaandeelhouder. Normaliter is bedrijfsduurverlening primair een commercieel gedreven wens is van aandeelhouders om hun asset langer te kunnen benutten. Dat is in dezen niet het geval, maar is de bedrijfsduurverlenging een publiek belang, waar wel ook een commerciële weging bij hoort, maar door de staat breder gewogen wordt – zoals het belang van een gediversifieerde energiemix.

Vraag (3) Lenen de activiteiten zich voor een vennootschap?

Antwoord:

Ja, de activiteiten van ZEH Energy BV (verhandelen van de door EPZ aangeleverde energie) en de activiteiten van EPZ (het exploiteren van de KCB) zijn reeds belegd in vennootschappen. Gelet op de aard van energieproductie binnen de marktcontext van Nederland is dit ook de geëigende weg voor de exploitatie van een centrale. De keuze om de overname op het niveau van ZEH Energy BV te leggen en niet op het niveau van EPZ, ligt primair in het intact laten van de het stelsel van het vermarkten van de energie, door direct aandelen in EPZ te nemen zou de staat dit zelf moeten doen of ergens anders beleggen. Door de overname zo te structureren blijft de structuur behouden, hetgeen ook voor de stabiliteit in de bedrijfsvoering van de kerncentrale wenselijk is. De positieve business case voor ZEH Energy BV, gebaseerd op het verleden en een inschatting van de waarde van de onderneming en toekomstige cashflow is onderdeel van de in het kader van de overname gedane due dilliigence. Een verdere business case na 2033 is onderdeel van het voorbereiden van bedrijfsduurverlenging, en gesprekken tussen de aandeelhouders na overname.

Vraag (4) Is het aangaan van een deelneming rechtmatig, doeltreffend, doelmatig, uitvoerbaar en proportioneel?

Antwoord: Ja. Zie ook artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016.

a. Rechtmatigheid: Past het binnen de nationale en internationale wettelijke kaders?

Ja. Kernenergie kent veel nationale en unierechtelijke wet- en regelgeving. De markt voor elektriciteitsproductie uit kernenergie is in de huidige marktordening een vrije markt. Het overnemen van aandelen van lagere overheden door de rijksoverheid past binnen de wettelijke kaders, en behoeft op zichzelf geen staatsteuntoets van de Europese Commissie. Het kabinet ziet de overname van ZEH Energy als onderdeel van de bedrijfsduurverleningsstrategie als een logisch instrument. Zoals bij private onderneming gelden verder dezelfde wettelijke voorschriften op het gebied van o.a. veiligheid en mededinging.

b. Doeltreffendheid: Kan het publieke belang ermee worden geborgd?

Ja. Een deelneming door de staat in een bestaande onderneming die passend is in de vrije elektriciteitsmarkt borgt het publieke belang om te komen tot een veilige en commercieel haalbare bedrijfsduurverlenging en daarmee het gewenste behoud van een diverse energiemix. Hiervoor zijn afspraken over bedrijfsduurverlenging met de medeaandeelhouder in de KCB wel van belang omdat dit in de huidige aandeelhoudersconstellatie niet op tafel ligt. De intentieverklaring tussen ERH en de staat voorziet in dit proces.

c. Doelmatigheid: Is het aangaan van een deelneming efficiënter in het bereiken van het doel dan andere instrumenten?

Ja. Zonder deelname in de onderneming en door enkel met andere instrumenten zoals subsidies te werken, wordt het doel niet behaald en sluit de centrale in 2033 conform de huidige aandeelhoudersstrategie. Een aanpassing van de aandeelhoudersstrategie, waarbij de Zeeuwse overheden hun aandelen niet verkopen, en via subsidies de investeringen in een langere levensduur beoogd wordt, is minder efficiënt en gaat in tegen de wens van de huidige meerderheidsaandeelhouder. Ten dele omdat bij overname ook de winstgevendheid van de

onderneming middels dividenden ten gunste van de aandeelhouder komt, maar ook dat de staat positieve synergie-effecten van het bezit van een belang in EPZ voor nieuwbouw misloopt.

a. Uitvoerbaarheid:

Ja. Overname van een winstgevende organisatie, het onderzoeken van de technische en commerciële haalbaarheid van bedrijfsduurverlening is uitvoerbaar. Ook in het buitenland, o.a. in België en het Verenigd Koninkrijk zijn succesvolle bedrijfsduurverlengingen uitgevoerd. Bij deelnemingen van de staat is het centrale model leidend, maar Europese regelgeving verbiedt het aandeelhouderschap in één hand van netbeheerders en producenten/leveranciers van energie. Zodoende wordt het aandeelhouderschap van deze energieproducent bij een akkoord bij EZK belegd. Met de aandelenoverdracht zal de staat ZEH Energy als dochteronderneming bij de beleidsdeelneming Nucleaire Energie Organisatie Nederland onderbrengen.

e. Proportioneel: Staat het overheidsingrijpen in verhouding tot het publieke belang dat ermee wordt gediend?

Ja. De overname is de meest concrete manier om het publieke belang van bedrijfsduurverlenging te kunnen realiseren, met bijkomende voordelen dat het aansluit bij de wens van de lagere overheden, potentieel een winstgevende asset verworven wordt en er synergievoordelen zijn voor het bredere publieke belang van meer kernenergie, door mogelijke aansluiting bij de nieuwbouwprojecten in enigerlei vorm.

Conclusie

Overname van de aandelen in ZEH Energy is de meest passende en efficiëntste manier om bedrijfsduurverlenging van de KCB binnen de huidige context te kunnen realiseren en daarmee het publiek belang van het behoud van kernenergie in de huidige energiemix te borgen.